

การเปรียบเทียบวรรณยุกต์ภาษาผู้ไท
ในตำบลเรณู อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม
กับหมู่บ้านสองเมืองใต้ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

COMPARISON OF PHU TAI, TONAL TONES IN RENU,
RENU NAKHON DISTRICT, NAKHON PHANOM PROVINCE
WITH SONG MEUNG TAI VILLAGE, KHAMMOUANE DISTRICT, LAOS

เกษณี คุ่มสุวรรณ^{1*} และ วิภาวรรณ อยู่เย็น²

Kesane Kumsuwan^{1*} and Wipawan Yooyen²

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย^{1,2}

Thai Language, Faculty of Humanities, Kasetsart University, Bangkok, Thailand^{1,2}

newscnn27@hotmail.com^{1*}

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบวรรณยุกต์ภาษาผู้ไท ที่หมู่ 2 ตำบลเรณู อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม กับวรรณยุกต์ภาษาผู้ไท ที่หมู่บ้านสองเมืองใต้ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยใช้แบบทดสอบเสียงวรรณยุกต์ของ Gedney (1972) และใช้โปรแกรม PRAAT วิเคราะห์เสียง ผลการศึกษาพบว่า ภาษาผู้ไทที่จังหวัดนครพนมมีวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง โดยมีการรวมการแยกเสียงของวรรณยุกต์แบบ AB123, A4 = B123 = DL1234, B4 = C12 = DS4 แยกเสียงวรรณยุกต์ B4 กับ C4 และ B = DL วรรณยุกต์ที่ 1 A123 มีสัทลักษณะกึ่งกลางตกขึ้น วรรณยุกต์ที่ 2 A4 B123 DL1234 มีสัทลักษณะกึ่งกลางสูงตก วรรณยุกต์ที่ 3 B4 C12 DS4 มีสัทลักษณะกึ่งกลางสูง วรรณยุกต์ที่ 4 C3 มีสัทลักษณะกึ่งกลางระดับ และวรรณยุกต์ที่ 5 C4 DS123 มีสัทลักษณะกึ่งกลางต่ำสูง ส่วนภาษาผู้ไทที่หมู่บ้านสองเมืองใต้ ประเทศลาวมีวรรณยุกต์ 4 หน่วยเสียง มีการรวมการแยกเสียงของวรรณยุกต์แบบ A123=DS123, A4=B12=C1=DL1234 แยกเสียงวรรณยุกต์ B4 กับ C4 และ B≠DL วรรณยุกต์ที่ 1 A123 DS123 มีสัทลักษณะกึ่งกลางขึ้นสูง วรรณยุกต์ที่ 2 A4 B12 C1 DL1234 มีสัทลักษณะกึ่งกลางสูงตก วรรณยุกต์ที่ 3 B3 C234 มีสัทลักษณะกึ่งกลางต่ำขึ้นตก และวรรณยุกต์ที่ 4 B4 DS4 มีสัทลักษณะกึ่งกลางสูง เสียงวรรณยุกต์กึ่งกลางระดับปรากฏ

ในตำบลเรณู อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม ส่วนที่หมู่บ้านสองเมืองใต้ แขวงคำม่วน ประเทศลาว ไม่ปรากฏเสียงดังกล่าวจึงทำให้จำนวนหน่วยเสียงของทั้ง 2 ถิ่นแตกต่างกัน

คำสำคัญ: ภาษาผู้ไท การแตกตัวของวรรณยุกต์ นครพนม ลาว

ABSTRACT

This article is intended to compare the tonal tones of Phu Tai in area 2, Renu, Renu Nakhon District, Nakhon Phanom, and Tai language in Song Meung Tai villages, Khammouane District, Laos. Collected data from sixty speakers aged 50 and over using Gedney's tonal tones (1972) and using the phonetic method, the PRAAT analysis program sounds. The study indicated that Tai language in Nakhon Phanom has 5 tone units combining the tone of the tonal form AB123, A4 = B123 = DL1234, B4 = C12 = DS4 tone split B4 and C4 and B = DL tone 1 A123 has a mid falling rising level tone 2 A4 B123 DL1234 has a rising falling level tone 3 B4 C12 DS4 has a rising level tone 4 C3 with mid-level tones and the tone at 5 C4 DS123 has a lower-mid rising but Phu Tai language in Song Meung Tai villages, Khammouane District, Laos has 4 tone units combining the tone of the tonal form A123 = DS123, A4 = B12 = C1 = DL1234 tone split B4 and C4 and B≠DL tone 1 A123 DS123 has a mid rising-high level tone 2 A4 B12 C1 DL1234 has a rising falling tone 3 B3 C234 has a lower-mid high falling level and the tone at 4 B4 DS4 has rising level both Phu Tai language have the same tonal combination of A123 and DL1234. There is a tonal similarity to the rising falling level in the A4 B12 DL1234 and rising level in the B4 DS4. The mid tone is shown in Renu, Renu Nakhon District, Nakhon Phanom Province but in Song Meung Tai villages, Khammouane District, Laos do not appear, so the number of units of the two different places.

Keywords: Phu Tai language, tonal spit, Nakhon Phanom province, Laos

บทนำ

ภาษาตระกูลไทเป็นภาษาตระกูลใหญ่ตระกูลหนึ่ง ซึ่งในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์มีผู้ใช้ภาษาตระกูลไทกระจายอยู่เป็นบริเวณกว้างถึง 8 ประเทศด้วยกัน ภาษาผู้ไทเป็นภาษาในตระกูลไทที่มีความน่าสนใจมากกว่าภาษาหนึ่งด้วยเป็นภาษาที่มีผู้พูดอาศัยอยู่ในบริเวณหลายเขตพื้นที่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและมีลักษณะเฉพาะของตนหลายอย่าง สมทรงบุรุษพัฒน์ (Burusphat, 2000) กล่าวถึงถิ่นเดิมของชาวผู้ไทว่า “ผู้พูดภาษาผู้ไทมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในแคว้นสิบสองจุไทย ประเทศลาว และเวียดนาม” ผู้ไทแบ่งออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ ผู้ไทขาว ผู้ไทแดง ผู้ไทดำ และผู้ไทลาย คำว่า ผู้หมายถึง คน ผู้ไท หมายถึง คนไท (Liamprawat, 2008) ภาษาผู้ไทที่พบบริเวณสองฝั่งโขง ได้แก่ ภาคอีสานของไทย และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวตอนกลางบริเวณแขวงคำม่วน และแขวงสะหวันนะเขต ภาษาผู้ไทนั้นอยู่ในกลุ่มเดียวกันกับภาษาไทย ลาว แสก ไย้ย ญ้อ พวน และภาษาอื่น ๆ ซึ่งอยู่ในตระกูลไท-กะได (Tai-Kadai) (Chaiyasuk & Mollerup, 2014) สำหรับในประเทศไทย คน “ผู้ไท” ซึ่งบางแห่งเรียก “ผู้ไทย” นั้นเป็นกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มหนึ่งที่อาศัยกระจัดกระจายกันอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เช่น จังหวัดสกลนคร นครพนม กาฬสินธุ์ มุกดาหาร และบางส่วนของกระจายอยู่ในเขตจังหวัดหนองคาย อำนาจเจริญ อุบลราชธานี อุตรดิตถ์ ร้อยเอ็ด และยโสธร ในจังหวัดนครพนมมีชาวผู้ไทตั้งถิ่นฐานอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอำเภอเรณูนครถือว่า

มีความน่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นอำเภอที่บรรพบุรุษของชาวผู้ไทได้อพยพเข้ามาจากถิ่นฐานเดิมซึ่งอยู่ที่เมืองวังตอนกลางของประเทศลาวเมื่อประมาณ 200 ปีมาแล้ว (Akharawatthanakun, 1998)

ด้านระบบเสียงโดยทั่วไปของภาษาผู้ไทนั้น มีหน่วยเสียงพยัญชนะ 20 หน่วยเสียง มีลักษณะเฉพาะที่น่าสนใจคือ ไม่มีหน่วยเสียงสระประสม /ia, ɔa, ua/ และออกเสียงแยกชัดเจนที่คำศัพท์ที่ใช้สระ ใ- และสระ ไ- เช่น ‘ใจ’ ภาษาผู้ไทจะออกเสียงเป็น ‘เจอ’ เป็นต้น (Khanittanan, 1977) และจากการศึกษาระบบวรรณยุกต์ของภาษาผู้ไทในจังหวัดนครพนมของวิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ (Khanittanan, 1977) พบว่า มีเสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง โดยมีลักษณะการแยกเสียงและการรวมเสียงวรรณยุกต์แบบ A4 = B123 = DL1234 แยกเสียงวรรณยุกต์ B4 กับ C4 (B4 ≠ C4) ส่วนพินธรัตน์ อัครวัฒนากุล (Akharawatthanakun, 1998) ศึกษาภาษาผู้ไทที่อำเภอธาตุพนมพบว่า มีเสียงวรรณยุกต์ 5-7 หน่วยเสียง ทั้งนี้ การศึกษาวรรณยุกต์ข้างต้นวิเคราะห์วรรณยุกต์ด้วยการฟัง หรือใช้โปรแกรม Dos CECIL (Dos for Computerized Extraction of International in Language) เท่านั้น ในขณะที่การศึกษาคั้งนี้เป็นการเก็บข้อมูลภาษาผู้ไทในช่วงปี 2560 วิเคราะห์สัทลักษณะของวรรณยุกต์โดยใช้โปรแกรม PRAAT และใช้ความถี่แสดงสัทลักษณะของวรรณยุกต์ที่ปรากฏในภาษาผู้ไททั้งในประเทศไทยที่ตำบลเรณู อำเภอเรณูนคร จังหวัด

นครพนม และที่หมู่บ้านสองเมืองใต้ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวอันเป็นพื้นที่ที่มีชาวผู้ไทอาศัยอยู่ ซึ่งลักษณะการศึกษาดังกล่าวนี้ยังไม่มีมาก่อน

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาระบบเสียงวรรณยุกต์ โดยเป็นการเปรียบเทียบระบบวรรณยุกต์ภาษาผู้ไทในตำบลเรณู อำเภอรณนคร จังหวัดนครพนมกับภาษาผู้ไทที่หมู่บ้านสองเมืองใต้ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเพื่อให้ทราบถึงระบบวรรณยุกต์ ทั้งลักษณะการแยกเสียงและการรวมเสียงวรรณยุกต์ และสัทลักษณะของวรรณยุกต์ที่ปรากฏโดยใช้โปรแกรม PRAAT อันเป็นสิ่งที่น่าสนใจยิ่ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงวรรณยุกต์ผู้ไทในหมู่ 2 ตำบลเรณู อำเภอรณนคร จังหวัดนครพนมกับระบบเสียงวรรณยุกต์ภาษาผู้ไทที่หมู่บ้านสองเมืองใต้ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ทำให้ทราบถึงความเหมือนและความแตกต่าง รวมทั้งการรวมการแยกของระบบเสียงวรรณยุกต์ผู้ไท ในอำเภอรณนคร จังหวัดนครพนมกับระบบเสียงวรรณยุกต์ภาษาผู้ไทที่หมู่บ้านสองเมืองใต้ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์วรรณยุกต์ในการวิจัยครั้งนี้ใช้กล่องทดสอบวรรณยุกต์ ของ วิลเลียม เจกีดนี (Gedney, 1972) โดยกล่องทดสอบบรรจุคำทั้งหมด 64 คำ ซึ่งในการวิเคราะห์ระบบวรรณยุกต์ของภาษา ผู้ไทตัดแปลงคำบางคำที่ไม่ปรากฏในภาษาผู้ไทเป็นคำอื่นแทน

วิธีการวิจัย

1. ทบทวนตำรา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องภาษาผู้ไท และการเปลี่ยนแปลงวรรณยุกต์
2. สร้างรายการคำ
3. คัดเลือกพื้นที่เพื่อศึกษาวรรณยุกต์ภาษาผู้ไทในประเทศไทยที่อำเภอรณนคร โดยพื้นที่ดังกล่าวตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดนครพนม อำเภอรณนคร มีกลุ่มชนชาวผู้ไท (กลุ่มผู้ไทดำ) ซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ (ethnic groups) กลุ่มหนึ่งของชนชาติไทยในภาคอีสาน และมีถิ่นฐานดั้งเดิมอยู่ในแคว้นสิบสองจุไทยหรือสิบสองเจ้าไทอยู่ทางตอนเหนือของเมืองหลวงพระบางส่วนภาษาผู้ไทนอกประเทศ คือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวตอนกลาง บริเวณแขวงคำม่วน ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ปรากฏภาษาผู้ไท บริเวณสองฝั่งโขง
4. คัดเลือกผู้บอกภาษา โดยเป็นผู้ที่ใช้ภาษาผู้ไทในชีวิตประจำวัน

5. ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการฟัง ผู้บอกภาษาออกเสียงคำเป็นลำดับแรก แล้วใช้โปรแกรม PRAAT ตรวจสอบผลที่ได้จากการฟัง และแสดงเป็นกราฟค่าเขมิโทนเฉลี่ยเสียงวรรณยุกต์

6. วิเคราะห์สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเสียงวรรณยุกต์ยังสถานที่เก็บข้อมูลในหมู่บ้าน 2 ตำบล เรณูนคร อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม และที่หมู่บ้านสองเมืองใต้ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เมื่อวันที่ 28-30 เมษายน 2560 ทั้งสองพื้นที่นี้เป็นชุมชนหมู่บ้านที่ประชากรใช้ภาษาผู้ไทในชีวิตประจำวัน โดยมีผู้บอกภาษาจำนวน 6 คน แบ่งเป็นผู้บอกภาษาหลักเพื่อทดสอบรายการคำชุดเทียบเสียง ทั้งนี้ ผู้บอกภาษาเป็นผู้ที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป มีอวัยวะในการออกเสียงสมบูรณ์เพื่อให้ได้ภาษาที่ชัดเจนถูกต้อง และผู้บอกภาษารองเพื่อตรวจสอบหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ดังนี้

ตำบลเรณูนคร อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม จำนวน 3 คน มีรายนาม คือ

ผู้บอกภาษาหลัก นายรังสรรค์ บัวสาย อายุ 58 ปี ผู้ใหญ่บ้าน

ผู้บอกภาษารอง นางนิวัฒน์ หอมสมบัติ อายุ 60 ปี เกษียณอายุ นางนครศรี พรหมดี อายุ 80 ปี แม่บ้าน

หมู่บ้านสองเมืองใต้ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 3 คน มีรายนาม คือ

ผู้บอกภาษาหลัก นายทองคำ ลุนดารา อายุ 65 ปี ผู้ใหญ่บ้าน

ผู้บอกภาษารอง นายสุนทรา สิงวงษา อายุ 75 ปี เกษียณอายุ นางอุบล โกมลรัตน์ อายุ 73 ปี ทำนา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบทดสอบเสียงวรรณยุกต์ของ วิลเลียม เจ เก็ดนีย์ (Gedney, 1972) เพื่อทดสอบเสียงวรรณยุกต์ด้วยการฟัง จำนวน 64 คำ โดยดัดแปลงคำบางคำที่ไม่ปรากฏในภาษาผู้ไท เป็นคำอื่นแทน ดังนี้

ตารางที่ 1 กลุ่มทดสอบวรรณยุกต์

พยัญชนะต้นดั้งเดิม	วรรณยุกต์ดั้งเดิม				
	พยางค์เป็น			พยางค์ตาย	
	A	B	C	DL	DS
พยัญชนะต้นกลุ่มที่ 1	หุ	ไช้	ข้าว	ขาด	หนัก
เสียงเสียดแทรก ไม่ก้อง	ขา	ฝ่า	*ผ้า	*ขาด	สูง
และเสียงกัก ไม่ก้องมีลม	หวั	เข้า	ข้า ไช้ ห้ำ	หาบ	ผัก
พยัญชนะต้นกลุ่มที่ 2	ปี	ป่า	ป่า	ปอด	กบ
เสียงหยุด ไม่พ่นลม	ตา	ไก่	*จ้ำ	*ตาก	ตัด
ไม่ก้อง	กิน	แก้	ต้ม	ตอก	เจ็บ
พยัญชนะต้นกลุ่มที่ 3	บิน	ป่า	บ้า	แดด	เบ็ด
เสียงก้องนำด้วยการกักที่เส้น	แดง	บ่าว	*ดิน	อาบ	ดิบ
เสียง	ดาว	ดำ	อ้ำ	ดอก	*ดิบ
พยัญชนะต้นกลุ่มที่ 4	มือ	*ล่า	น้ำ	มีด	นก
เสียงก้อง	ควาย	พ่อ	น้อง	ลูก	มัด
	นา	*โง่	ไม้	เลือด	ลัก
			ม้า	นอก	

*หมายถึง คำในภาษาผู้ไทที่ดัดแปลงเพื่อทดสอบเสียงวรรณยุกต์

2. รายการคำเพื่อวิเคราะห์สัทลักษณะของวรรณยุกต์โดยใช้วิธีทางกลศาสตร์รายการคำชุดนี้ดัดแปลงจากรายการชุดเทียบเสียง (mimimal set) ของพิณรัตน์ อัครวิฒนากุล (Akharawatthanakun, 2003) และของ สมทรง บุรุษพัฒน์ (Burusphat, 2013) ดังนี้

รายการคำชุดเทียบเสียงคล้ายนี้เป็นชุดคำที่มีพยัญชนะและสระคล้ายคลึงกันมากที่สุด คำทั้งหมดเป็นคำพยางค์เดียวจำนวนทั้งสิ้น 20 คำ ประกอบด้วยชุดพยางค์เป็นและชุดพยางค์ตาย สมทรง บุรุษพัฒน์ (Burusphat, 2013) กล่าวว่า คำชุดเทียบเสียงนี้เหมาะสำหรับการวิเคราะห์ทางกลศาสตร์ เนื่องจากช่วยไม่ให้เกิดการแปรของวรรณยุกต์ตามอิทธิพลของเสียงพยัญชนะต้นและสระที่แตกต่างกัน สิ่งดังกล่าวเป็นเครื่องมือเพื่อนำไปเก็บเสียงวรรณยุกต์โดยให้ผู้บอกภาษาออกเสียงคำละ 3 ครั้ง เว้นระยะในการออกเสียงแต่ละครั้งห่างกันพอสมควร และสลับคำทั้ง 20 คำไม่ให้คำเดียวกันอยู่ติดกัน เพื่อให้ผู้บอกภาษาได้ออกเสียงคำที่ต่างกันในแต่ละครั้งอยู่ตลอดเวลา

และป้องกันมิให้ผู้บอกภาษาเกิดความสับสนในการออกเสียง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์หาหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบวิเคราะห์หาหน่วยเสียงวรรณยุกต์ของ วิลเลียม เจ เก็ดนีย์ (Gedney, 1972) เพื่อดูการรวมเสียงและแยกเสียงของวรรณยุกต์ จากนั้นตรวจสอบผลการวิเคราะห์ที่ได้ ดังนี้

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยการบันทึกเสียงจากผู้บอกภาษาที่ออกเสียงคำโดยใช้รายการคำชุดเทียบเสียง (analogous set) จากนั้นดำเนินการตัดไฟล์เสียงเป็นคำเดี่ยวโดยใช้โปรแกรม Nero WaveEditor โดยตัดเฉพาะคลื่นเสียงที่จะนำไปวิเคราะห์เสียงวรรณยุกต์ แล้วจึงนำคลื่นเสียงดังกล่าวไปสู่การใช้โปรแกรม PRAAT เวอร์ชัน 6.0.28 ซึ่งวิธีทางกลศาสตร์ในการวิเคราะห์เสียงที่ได้ให้เป็นค่าความถี่มูลฐาน (fundamental frequency/ f0) ของวรรณยุกต์ซึ่งมีหน่วยเป็นเฮิรตซ์ จากนั้นแปลงค่าความถี่มูลฐานเฉลี่ยเป็น

ตารางที่ 2 รายการคำชุดเทียบเสียง

	A (อ)	B (อ)	C (อ)	DL	DS
1.	ชา	ช่า	ช้ำ	ชาด	ชัด
2.	ปา	ป่า	ป้ำ	ปาด	ปัด
3.	บาน	บ่า	บ้ำ	บาด	บัด
4.	คา	ค่า	ค้ำ	คาด	คัด

ค่าเซมิโทน (semitones) และนำเสนอผลเป็นกราฟเส้นเทียบกับค่าระยะเวลา คิดเป็นค่าร้อยละระยะห่างแต่ละช่วงเวลาเท่ากับร้อยละ 10 ของเวลาทั้งหมดด้วยโปรแกรม excel ทั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งระดับกราฟออกเป็น 5 ระดับ และใช้ตัวเลขแทนระดับเสียง 2-3 ตัว

	A	B	C	DL	DS
1					
2	ว.1	ว.2	ว.3	ว.2	ว.5
3			ว.4		
4	ว.2	ว.3	ว.5		ว.3

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ระบบเสียงวรรณยุกต์ภาษาผู้ไท หมู่ 2 ตำบลเรณู อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม

1.1 การแยกเสียงและการรวมเสียงของวรรณยุกต์

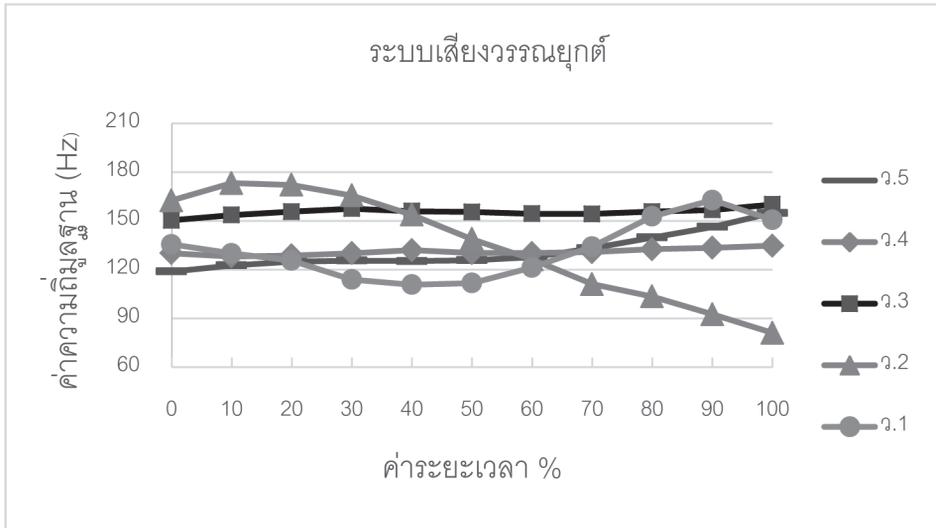
ภาษาผู้ไทตำบลเรณู อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง โดยมีการแยกเสียงและการรวมเสียงของวรรณยุกต์ ดังตารางต่อไปนี้

จากตารางข้างต้นเห็นได้ว่า ภาษาผู้ไทใน หมู่ 2 ตำบลเรณู อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม แตกตัวแบบ AB123, A4 = B123 = DL1234, B4 = C12 = DS4 แยกเสียงวรรณยุกต์ B4 กับ C4 และ B=DL ทั้งนี้ เลข 1234 หมายถึง พยางค์ต้น

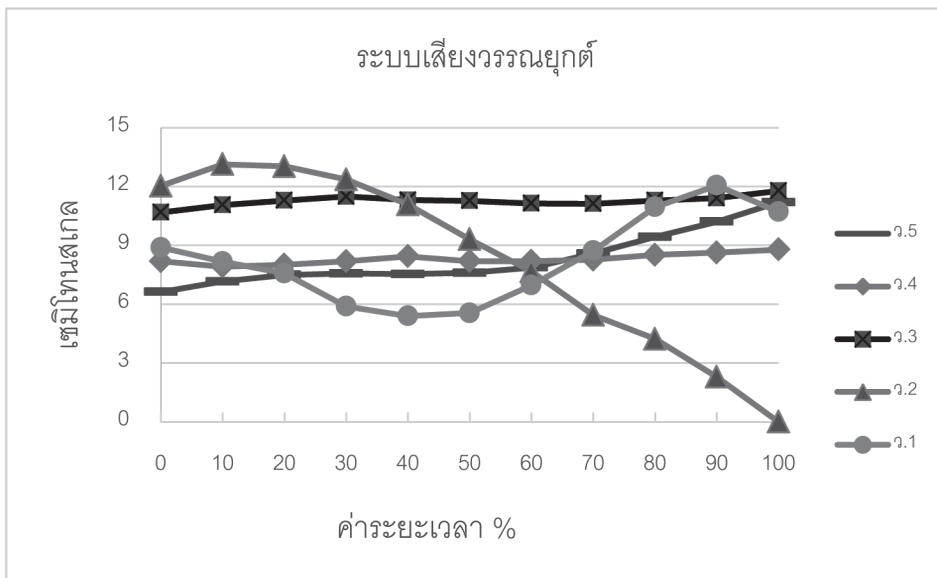
กลุ่มที่ 1 พยางค์ต้นกลุ่มที่ 2 พยางค์ต้นกลุ่มที่ 3 พยางค์ต้นกลุ่มที่ 4 ตามลำดับ ส่วนช่อง A หมายถึง หน่วยเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิมที่คำไม่มีรูปวรรณยุกต์ B หมายถึง หน่วยเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิมที่คำมีรูปวรรณยุกต์เอก C หมายถึง หน่วยเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิมที่คำมีรูปวรรณยุกต์โท และ DL หมายถึง หน่วยเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิมที่เป็นคำตายสระเสียงยาว ส่วน DS หมายถึง หน่วยเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิมที่เป็นคำตายสระเสียงสั้น

1.2 สัทลักษณะของวรรณยุกต์ภาษาผู้ไท

ภาษาผู้ไทตำบลเรณู อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม ปรากฏสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ ดังนี้

ภาพที่ 1 ลักษณะทางสัทศาสตร์ของเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทย
ในตำบลเรณู อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม

ภาพที่ 2 กราฟแสดงค่าเซมิโตนเฉลี่ยเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทย
ในตำบลเรณู อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม

วรรณยุกต์ที่ 1: A123 เสียงวรรณยุกต์กลางตกขึ้น (mid falling rising) มีสัทลักษณะแบบ 324

วรรณยุกต์ที่ 2: A4 B123 DL1234 เสียงวรรณยุกต์กลางสูงตก (rising falling) มีสัทลักษณะแบบ 51

วรรณยุกต์ที่ 3: B4 C12 DS4 เสียงวรรณยุกต์กลางสูง (rising level) มีสัทลักษณะแบบ 44

วรรณยุกต์ที่ 4: C3 เสียงวรรณยุกต์กลางระดับ (mid-level) มีสัทลักษณะแบบ 33

วรรณยุกต์ที่ 5: C4 DS123 เสียงวรรณยุกต์กลางต่ำสูง (lower-mid rising) มีสัทลักษณะแบบ 24/34

2. ระบบเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยหมู่บ้านสองเมืองใต้ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2.1 การแยกเสียงและการรวมเสียงของวรรณยุกต์

ภาษาไทยหมู่บ้านสองเมืองใต้ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 4 หน่วยเสียง โดยมีการแยกเสียงและการรวมเสียงของวรรณยุกต์ดังตารางต่อไปนี้

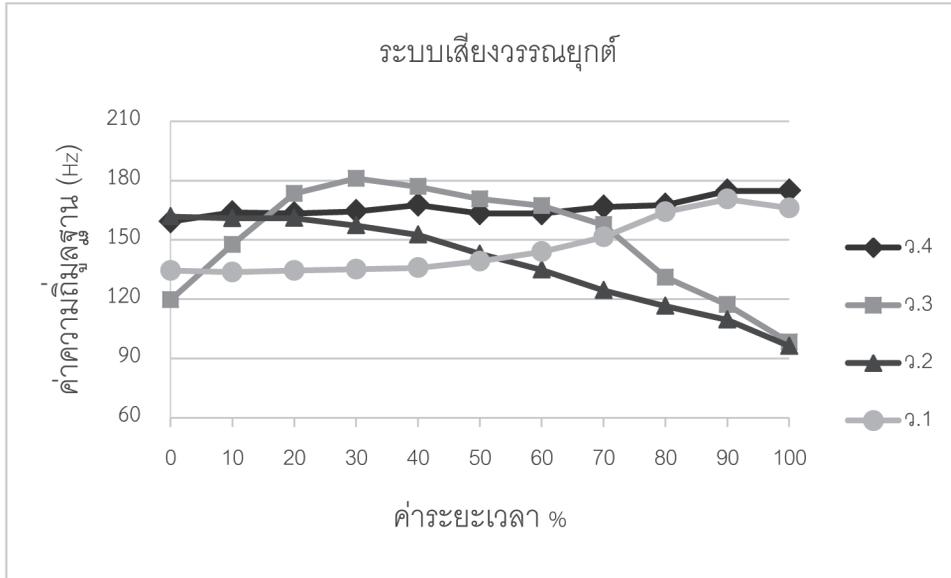
จากตารางข้างต้นเห็นได้ว่า ภาษาผู้ไทในหมู่บ้านสองเมืองใต้ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีการรวมการแยก

	A	B	C	DL	DS
1			ว.2		
2	ว.1			ว.2	ว.1
3			ว.3		
4	ว.2	ว.4			ว.4

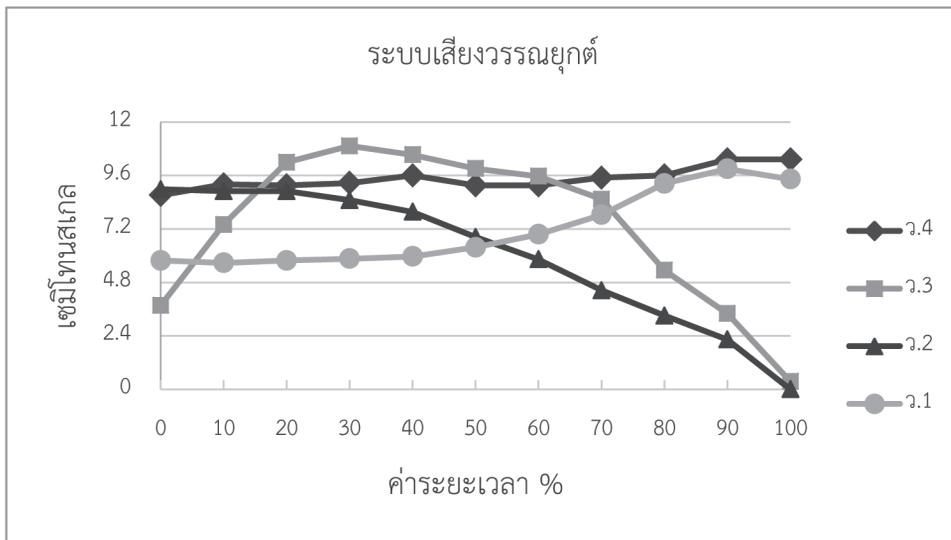
เสียงวรรณยุกต์แบบ A123 = DS123, A4 = B12 = C1 = DL1234 แยกเสียงวรรณยุกต์ B4 กับ C4 และ B ≠ DL ทั้งนี้เลข 1234 หมายถึง พยัญชนะต้นกลุ่มที่ 1 พยัญชนะต้นกลุ่มที่ 2 พยัญชนะต้นกลุ่มที่ 3 พยัญชนะต้นกลุ่มที่ 4 ตามลำดับ ส่วนช่อง A หมายถึง หน่วยเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิมที่คำไม่มีรูปวรรณยุกต์ B หมายถึง หน่วยเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิมที่คำมีรูปวรรณยุกต์เอก C หมายถึง หน่วยเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิมที่คำมีรูปวรรณยุกต์โท และ DL หมายถึง หน่วยเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิมที่เป็นคำตายสระเสียงยาว ส่วน DS หมายถึง หน่วยเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิมที่เป็นคำตายสระเสียงสั้น

2.2 สัทลักษณะของวรรณยุกต์ภาษาไทย

ภาษาไทยหมู่บ้านสองเมืองใต้ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวปรากฏ สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ ดังนี้

ภาพที่ 3 กราฟแสดงลักษณะทางสัทศาสตร์ของเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทย
ในหมู่บ้านสองเมืองใต้ แขวงคำม่วน สปป.ลาว

ภาพที่ 4 กราฟแสดงค่าเซมิโตนเฉลี่ยเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทย
ในหมู่บ้านสองเมืองใต้ แขวงคำม่วน สปป.ลาว

วรรณยุกต์ที่ 1: A123 DS123 เสียงวรรณยุกต์กลางขึ้นสูง (mid rising-high) มีสัทลักษณะที่แบบที่ 1 34 มีสัทลักษณะที่แบบที่ 2 345

วรรณยุกต์ที่ 2: A4 B12 C1 DL1234 เสียงวรรณยุกต์กลางสูงตก (rising falling) มีสัทลักษณะที่แบบ 41

วรรณยุกต์ที่ 3: B3 C234 เสียงวรรณยุกต์กลางต่ำขึ้นตก (lower-mid high falling) มีสัทลักษณะที่แบบ 251

วรรณยุกต์ที่ 4: B4 DS4 เสียงวรรณยุกต์กลางสูง (rising level) มีสัทลักษณะที่แบบ 44

3. เปรียบเทียบวรรณยุกต์ภาษาไทยในตำบลเรณู อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม

ตำบลเรณู อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม

	A	B	C	DL	DS
1					
2	ว.1	ว.2	ว.3	ว.2	ว.5
3			ว.4		
4	ว.2	ว.3	ว.5		ว.3

กับหมู่บ้านสองเมืองใต้ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

จากตารางข้างต้นเห็นได้ว่า ภาษาผู้ไท ทั้ง 2 ถิ่น มีการแยกเสียงและการรวมเสียงของวรรณยุกต์ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ภาษาผู้ไท จังหวัดนครพนมแตกตัวแบบ AB123, A4 = B123 = DL1234, B4 = C12 = DS4 แยกเสียงวรรณยุกต์ B4 กับ C4 และ B = DL ส่วนภาษาผู้ไท ประเทศลาว แตกตัวแบบ A123 = DS123, A4 = B12 = C1 = DL1234 แยกเสียงวรรณยุกต์ B4 กับ C4 และ B ≠ DL ซึ่งทั้ง 2 ถิ่นมีการรวมเสียงของวรรณยุกต์เหมือนกันตรงช่อง A123 และ DL1234 นอกจากนี้ผลการศึกษาลักษณะทางสัทศาสตร์ของเสียงวรรณยุกต์ภาษาผู้ไทจากทั้งสองถิ่นสามารถเปรียบเทียบกันได้อดังนี้

หมู่บ้านสองเมืองใต้ แขวงคำม่วน สปป.ลาว

	A	B	C	DL	DS
1			ว.2		
2	ว.1			ว.2	ว.1
3			ว.3		
4	ว.2	ว.4			ว.4

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบลักษณะทางสัทศาสตร์ของเสียงวรรณยุกต์ภาษาผู้ไททั้งสองถิ่น

ชื่อสถานที่		
วรรณยุกต์	ตำบลเรณู อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม	หมู่บ้านสองเมืองใต้ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
A123	กลางตกขึ้น	กลางขึ้นสูง
A4	กลางสูงตก	กลางสูงตก
B12	กลางสูงตก	กลางสูงตก
B3	กลางสูงตก	กลางต่ำขึ้นตก
B4	กลางสูง	กลางสูง
C1	กลางสูง	กลางสูงตก
C2	กลางสูง	กลางต่ำขึ้นตก
C3	กลางระดับ	กลางต่ำขึ้นตก
C4	กลางต่ำสูง	กลางต่ำขึ้นตก
DL1234	กลางสูงตก	กลางสูงตก
DS123	กลางต่ำสูง	กลางขึ้นสูง
DS4	กลางสูง	กลางสูง

จากงานวิจัยชิ้นนี้ สัทลักษณะของวรรณยุกต์ในภาษาผู้ไททั้ง 2 ถิ่น มีความคล้ายกันตรงที่มีระดับเสียงกลางสูงตกในช่อง A4 B12 DL1234 และระดับเสียงกลางสูงในช่อง B4 DS4 ทั้งนี้ ในช่อง C3 ซึ่งเป็นเสียงกลางระดับปรากฏเฉพาะในตำบลเรณู อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม เท่านั้น ส่วนที่หมู่บ้านสองเมืองใต้ แขวงคำม่วน ประเทศลาวไม่ปรากฏเสียงดังกล่าว

อภิปรายผลการวิจัย

การเปรียบเทียบวรรณยุกต์ภาษาผู้ไทในตำบลเรณู อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม กับหมู่บ้านสองเมืองใต้ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐ

ประชาธิปไตยประชาชนลาวโดยใช้โปรแกรม PRAAT พบว่า ภาษาผู้ไททั้ง 2 ถิ่น มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ภาษาผู้ไทจังหวัดนครพนมมีวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง โดยมีการรวมการแยกเสียงของวรรณยุกต์แบบ AB123, A4 = B123 = DL1234, B4 = C12 = DS4 แยกเสียงวรรณยุกต์ B4 กับ C4 และ B = DL ส่วนภาษาผู้ไทประเทศลาวมีวรรณยุกต์ 4 หน่วยเสียง และมีการรวมการแยกเสียงของวรรณยุกต์แบบ A123 = DS123, A4 = B12 = C1 = DL1234 แยกเสียงวรรณยุกต์ B4 กับ C4 และ B ≠ DL ทั้งนี้ ภาษาผู้ไททั้ง 2 ถิ่น ยังมีการ

ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2561)

รวมเสียงของวรรณยุกต์เหมือนกันตรงช่อง A123 และ DL1234 และมีสัทลักษณะของวรรณยุกต์ คล้ายกันตรงระดับเสียงกลางสูงตกในช่อง A4 B12 DL1234 และระดับเสียงกลางสูงในช่อง B4 DS4 ส่วนเสียงวรรณยุกต์กลางระดับปรากฏใน ตำบลเรณู อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม ส่วนที่หมู่บ้านสองเมืองใต้ แขวงคำม่วน ประเทศลาวไม่ปรากฏเสียงดังกล่าว จึงทำให้จำนวน หน่วยเสียงทั้ง 2 ถิ่นแตกต่างกัน

จากผลการศึกษาเปรียบเทียบระบบ เสียงวรรณยุกต์ในครั้งนี้แม้ว่าเป็นภาษาที่มาจากภาษาดั้งเดิมเดียวกัน แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า จำนวนวรรณยุกต์ที่ได้แตกต่างกัน กล่าวคือ ภาษาผู้ไทในตำบลเรณู อำเภอเรณูนคร จังหวัด นครพนมมีวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง ขณะที่ หมู่บ้านสองเมืองใต้ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาวโดยมี 4 หน่วยเสียง ความแตกต่างที่เกิดขึ้นนี้อาจเพราะการอพยพ เคลื่อนย้ายถิ่นฐานและเวลาที่ผ่านไป รวมทั้ง การติดต่อสัมพันธ์กับผู้ใช้ภาษาอาจทำให้เกิด การปะปนของภาษาของแต่ถิ่น โดยเฉพาะผู้ไท ในประเทศลาวเกิดการสัมผัสภาษากับภาษาลาว เห็นได้จากการปรากฏลักษณะการรวมการแยก เสียงวรรณยุกต์แบบ $B \neq DL$ อันเป็นลักษณะ ของภาษาลาว และเมื่อพิจารณาว่าร่วมกันกับการ ศึกษาาระบบวรรณยุกต์ในภาษาของคน “ลาว” อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ของ พิณรัตน์ อัครวัฒนากุล (Akharawatthanakun, 1998)

พบว่า ภาษาของคน “ลาว” แต่ละกลุ่มมี 5-6 หน่วยเสียง และมีลักษณะการรวมเสียงแยกเสียง ที่เป็นลักษณะเด่น ได้แก่ $A123-4$ $B123(4) = C1 = DL123$ และ $B(4) = C(1)234 = DL4$ $A4 \neq B1234$ ซึ่งการรวมการแยกเสียงภาษาผู้ไท ในหมู่บ้านสองเมืองใต้ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาวเกิดการรวมเสียง ในช่อง $A4=B12$ จึงทำให้หน่วยเสียงวรรณยุกต์ เหลือเพียง 4 หน่วย และช่อง $C1=DL123$ จึงทำให้มีลักษณะเป็นขั้นบันไดลาวเกิดขึ้น คล้ายกับระบบวรรณยุกต์ในภาษาของคน “ลาว” ส่วนภาษาผู้ไทในตำบลเรณู อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนมมีจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยสอดคล้องกับงานวิจัยวรรณยุกต์ผู้ไท ที่ผ่านมาทั้งในจังหวัดนครพนม และผู้ไทถิ่นอื่น ๆ ทั้งนี้แม้จะมีจำนวนวรรณยุกต์ที่เท่ากันแต่ภาษา ผู้ไทในแต่ละท้องถิ่นมีการรวมการแยกของเสียง วรรณยุกต์ และสัทลักษณะที่ทั้งคล้ายคลึงและ แตกต่างกันไป ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบวรรณยุกต์ ภาษาผู้ไท จังหวัดนครพนมในอดีตของ วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ (khanittanan, 1977) พบว่ามี 5 หน่วยเสียงวรรณยุกต์เท่ากันและมีการรวมเสียง และการแยกเสียงของวรรณยุกต์ที่เหมือนกัน ในช่อง $AB123$ $A4=B123=DL1234$ แยกเสียง วรรณยุกต์ B4 กับ C4 ($B4 \neq C4$) และ $B=DL$ และมีสัทลักษณะของวรรณยุกต์ในช่อง C12 เหมือน กันกับผู้ไทจังหวัดนครพนมในปัจจุบันคือระดับ เสียงกลางสูงด้วย

REFERENCES

- Akharawatthanakun, P. (2003). Tone change: a case study of the Lao language. The thesis for the Degree of Doctor of Philosophy in Linguistics Department of Linguistics, Faculty of Arts, Chulalongkorn University. (in Thai)
- Akharawatthanakun, P. (1998). Comparative study of the tonal system in the speech of the "Lao", the "Nyo" and the "Phutai" in that phanom district, Nakhon Phanom province. The thesis for the Degree of Master in Linguistics Department of Linguistics Faculty of Arts Chulalongkorn University. (in Thai)
- Burusphat, S. (2013). Tonal variation and change of Tai Dam. *Language and Culture Journal*. 32 (2): 19-41. (in Thai)
- Burusphat, S. (2000). *Dialect geography*. Nakhon Patom: Research Institute for Languages and Cultures of Asia, Mahidol University. (in Thai)
- Chaiyasuk, T. & Mollerup, A. (2014). Phu-Tai: Ethnic Tai or Tai people? Retrieved May, 12, 2017, from http://www.phutai.thai-isan-lao.com/Chaiyasuk-Mollerup-2014-Phutai_ethnonym_THAI.
- Gedney, W. J. (1972). A checklist for determining tones in Tai dialects. In M. E. Smith (Eds.), *Studies in Linguistics in Honor of George L. Trager*. (423-437). The Hague: Mouton.
- Khanittanan, W. (1977). *Phutai Language*. Bangkok: Thammasat University Press. (in Thai)
- Liamprawat, S. (2008). *Study of dialects: Tai language*. Nakhon Patom: Silpakorn University Printing house.